

SAPIENTIA SZERZETESI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

NAPPALI TAGOZAT

TEOLÓGIA OSZTATLAN MESTER KÉPZÉS

Én és a szinódusi út

Szemináriumi dolgozat

Készítette: Kóta Vilmos Quirin OFM

Témavezető: dr. Bagyinszki Péter Ágoston OFM

2021–2022. tanév, II. szemeszter

Téma

Dolgozatomban szeretnék a plébániai közösségem karitász szolgálatára rátekinteni a szinódusi folyamat keretében. Az elmúlt időszakban rengeteg lehetőség nyílt a szeretetszolgálatra, önkéntességre. A szomszédban zajló háború miatt menekültek tízezrei érkeztek hazánkba, az ő fogadásuk, ellátásuk óriási kihívás elé állította a magyar segélyszervezeteket. Ebből a munkából, főként a Katolikus Karitász szeretetszolgálatába becsatlakozva a mi plébániánk is folyamatosan kiveszi a részét.

Status quaestionis

A pasaréti ferences plébánia az ország egyik legaktívabb plébániai közössége. Lassan száz éve, hogy a ferences szerzetesek letelepedtek az akkor még gyéren lakott területen, és megépítették a mára ikonikussá váló templomot. A közösség korai éveiben a paokingi kínai misszió magyarországi központjaként funkcionált a rendház, majd a kommunizmus évei alatt a szentendrei iskola szerzetestanárai lakásává vált. A rendszerváltás után lassan idehelyeződött a növendékképzés is, hangsúlyos szerepet adva a fiatal szerzeteseknek a plébánia életében. Ez a folyamatos pezsgés, a változó, de mindig aktív szerzetesi állomány a plébánia közösségének is jót tett. Az elmúlt évtizedekben hittancsoportok, hittantáborok, különféle szolgálatra jelentkező önkéntesek jellemezték a közösséget. Az anyagi támogatás mellett mindig is fontos szempont volt a hívek számára a szociális felelősségvállalás, a személyes jelenlét. Rengeteg helyi kezdeményezés alakult ki, egyszeri alkalmak és rendszeres akciók is. Példának talán az úgynevezett „krumplibédet” hoznám, aminek keretében a plébánia főtt krumpliból és savanyú káposztából álló ebédre hívja meg a híveket, akik ebédjük árát jótékonyági célra ajánlják fel. Ez az esemény jó lehetőség a plébánia hívei számára a személyes találkozásra is. Ezzel együtt a ferences rendtartománynak is segítség, hogy a vállalásainkat hosszú távon is folytatni tudjuk.

Ebben a környezetben nem is volt kérdés, hogy az ukrainai menekülthelyzetben segítő kezét nyújtunk a rászorulóknak. A jó szándék sajnos mégse tudott teljes mértékben kiteljesedni, mert a különféle elképzelések, a maga után kívánnivalót hagyó kommunikáció, és az érdekellentétek sűrűjében csak lassan és nehézkesen tudott kibontakozni.

A háború talán mindenkit meglepetésként ért. A nyilvánvaló jelek ellenére európai ésszel nehezen tudtuk csak felfogni, hogy ez a lehetőség bekövetkezhet. Ebben a zavart helyzetben sajnos nagyon kevesen voltak, akik higgadtan, tiszta fejjel tudtak döntést hozni. Pedig a rengeteg segítség koordinálásához szükség lett volna rá. Rendtartományunk ráadásul többszörösen is érintett volt, hiszen az egyik házunk Kárpátalján, Nagyszőlősön található. A

tartomány természetesen a külföldi magyarok támogatását is feladatának érzi, a misszió többek között ezzel a céllal alakult 1993-ban. Talán nem is kell leírnom, hogy a kárpátaljai magyarság számára mekkora többlet lehet ez a helyzet. A rendházakat összefogó segélyakció volt az egyik szál, amin a segítség megindult.

A második szál a hivatalos katolikus segélyszolgálat, a Karitás vállalása volt. A plébániai szervezeten keresztül én magam is önkénteskedtem pár órát a Keleti pályaudvaron, ahol a háború elől menekülő, nagy többségben nőket és kisgyermeket szolgáltuk ki. Ebbe a szolgálatba nem csak személyi szinten, hanem adományokkal is lehetett csatlakozni.

A plébániai hirdetésekben kétféle gyűjtést is szerveztünk a menekültek számára: egy tartósélelmiszer gyűjtést két héten keresztül, illetve pénzübeli adományokat is fogadtunk, amiket a nagyszülősi testvérek számára továbbítottunk a tartományfőnökségen keresztül. Ezek a hirdetések párhuzamosan mentek két másik akcióval, a gyöngyösi Autista Központ és a szegények számára gyűjtött szokásos nagybőjti jótékonyági programmal.

Emellett megjelentek a plébániai közös email listán egyéni felhívások is. Leggyakrabban a hosszabban Magyarországon tartózkodó kiskorú menekültek oktatása-felügyelete, vagy pedig családok elszállásolása kapcsán. Ezeknek a fogadtatása vegyes volt, nem is a jó szándék hiánya, inkább az átláthatatlanság miatt.

Talán lehet érzékelni, hogy minden erőfeszítés és jóindulat ellenére sem volt egységes, rendszerezett a fellépés. A kiegyensúlyozott, higgadt döntések ellehetetlenültek az információs káoszban. A pánikhangulat elmérgesítette a párbeszédet. Az ország egyik legjobb anyagi és személyi feltételeivel rendelkező plébániája lefagyott a hirtelen helyzettől.

Javaslat

Hála Istennek, idővel ezek a problémák kezelhető méretűre csökkentek, lehetőséget teremtve arra, hogy igazi segítséget tudjunk nyújtani a rászorulóknak. Szeretnék mégis pár gondolatot megfogalmazni, hiszen váratlan helyzet bármikor adódhat. Ha nem is tökéletes forgatókönyvet, de remélem, hogy hasznos szempontokat tudok mondani, ami alapján megszervezhetjük a feladatokat.

Én úgy látom, hogy ez a helyzet a szinodális hozzáállásnak a legjobb gyakorlati próbája volt. Tudunk-e odafigyelni a másik emberre? (előljáró, rászoruló, segítőtárs) Magunkévá tudjuk-e tenni az ő gondolataikat? El tudom-e hagyni a saját ötletemet, vagy körömszakadtáig ragaszkodom hozzá, még ha a közösség kárát is látja?

Az első javaslatom a másik meghallgatása. A Sapientia napon a szerzetesi tapasztalatról volt szó. A különféle rendek számos hagyományában közös pont az engedelmesség. Egy

szervezet, egy közösség akkor tud jól működni, ha a struktúrák tiszteletben vannak tartva. A plébániánkon ez elég szövevényes, hiszen a rendi oldal és a plébániai közösség egyszerre van jelen, ezért is kell szigorúan venni a jogköröket. Bármilyen hatáskör átlépése zavart tud okozni. Oda kell figyelni az előljárókra, plébánosra, tartományfőnökre, házfőnökre, még akkor is, ha az adott helyzetben nem tudunk a döntésükkel teljes mértékben azonosulni. Ez megőrzi minket attól, hogy egymásnak ellentmondó feladatokat vállaljunk, egy irányba tud mozdulni a közösség. Hallgassunk azokra, akiknek az a feladata, hogy beszéljenek hozzánk!

Második gondolatom kapcsolódik ehhez. Zavaros helyzetben meg kell bízni a felelős pozíciókban lévőkben, hiszen olyan rálátásuk van a dolgokra, ami nekünk nem biztos, hogy megadatik. Több emberrel, szervezettel, informátorral vannak kapcsolatban. A döntésük motivációját nem látjuk át a maga teljességében. Ez a bizonytalanság természetesen ellenállást válthat ki belőlünk, mégis beléjük kell helyeznünk a bizalmunkat, ez a hívő magatartás. Ekkor tudnak minket megfelelően irányítani. Át kell engednünk a vezetés privilégiumát azoknak, akik felelősséggel tartoznak értünk!

Ezzel együtt fontos az is, hogy tőlünk visszajelzést kapjanak. Nem szabad egyoldalúvá redukálni a kommunikációt, az az előljárók lehetőségeit is korlátozza. A helyzettel arányosan tájékoztatni kell őket a szempontjainkról, azokról a dolgokról, amik szerintünk nem kapnak kellő figyelmet, netán teljesen kikerült a látómezőből. Mindezt azonban a megfelelő módon és megfelelő időben kell közölni, hogy igazi segítséggé válhasson. Bánjunk testvérként az előljáróinkkal!

Végül, de legkevésbé sem utoljára imádkozni kell. Egy hívő közösség nem érdekkapcsolat, nem redukálhatjuk le emberi szerveződéssé. Akkor tudunk keresztényi hivatásunknak megfelelni, ha szolgálatunkat hittel és szeretettel töltjük meg. Ebből tud forrászni az igazi érdekmentesség, a tökéletes adakozás. Innen ered az előljárók felé megadott tisztelet és szeretet. Ebben áll az egymással ápolat kapcsolatunk is. Így válhatunk egyedül igazi plébániai közösséggé. Kérjük a Szentlelket, hogy tegyen minket alkalmassá a szeretet közvetítésére!

Szentírás

Szeretnék pár szentírási sort idézetként idehozni, amik a témáról való gondolkodás közben jutottak eszembe.

„Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt, aki, bár Isten alakjában létezett, nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak, amelyhez mint zsákmányhoz ragaszkodnia kell, hanem kiüresítette önmagát, szolgai alakot vett fel, és hasonló lett az emberekhez, külsejét tekintve úgy jelent meg, mint egy ember. Megalázta magát, engedelmes lett a halálig, mégpedig a kereszthalálig.” (Fil 2, 5-8)

„Azt mondom ugyanis mindegyikteknek a nekem adott kegyelemnél fogva, hogy senki se gondoljon magáról a kelletténél többet; hanem józanul gondolkodjék, mindenki a hit mértéke szerint, amelyet Isten juttatott neki. Amint ugyanis egy testben sok testrésznünk van, s nem ugyanaz a rendeltetése minden testrésznek, ugyanúgy vagyunk sokan egy test Krisztusban; egyenként pedig egymásnak tagjai. Különböző adományaink vannak a nekünk adott kegyelemnek megfelelően: ha prófétaság, akkor gyakoroljuk a hit mértéke szerint; ha szolgálat, akkor fáradozzunk a szolgálatban; ha valaki tanít, tanítson; aki buzdít, buzdítson; aki adakozik, tegye egyszerűségben; aki előljáró, buzgóságban, aki irgalmasságot gyakorol, vidámságban.”
(Róm 12, 3-8)

Befejezés

Pár héttel a kezdeti zavar helyett már rendezett és magas minőségű ellátást tud biztosítani a menekülteknek a Karitás az többi segélyszervezettel együtt dolgozva. Kellett hozzá az idő és a bölcsesség. Az eredetileg szinodális módon, alulról szerveződő szeretetszolgálat túlélte a kritikus szakaszt, egy új tapasztalattal és mélyebb megértéssel folytatja küldetését. Látni lehetett, hogy a krízis időszakában a központi vezetésre való igény megnőtt, a problémák rendeződésével azonban visszarendeződött. A közösség viszont nem tért már vissza korábbi énjéhez: a nehézségek által közelebb kerültek egymáshoz a tagok és felszínre kerültek a különféle talentumok, kompetenciák. A szinodusi magatartás élő, dinamikus példáját lehetett megfigyelni.

Az egyik műhely alkalmon erős megjegyzést tettem a velem szemben álló tanároknak, miszerint a szinódus fogalmi feldolgozása csak egyre távolabb viszi tőlem a gondolatot. Hiányoltam a gyakorlatiasságot és az eredményességet. Egy helyben való toporgásnak és felesleges, szükségtelen időtöltésnek találtam. Papp Miklós atya válaszában egy házaspár kommunikációjával próbálta szemléltetni számomra a helyzetet. Az a beszélgetés, ami súlytalanul hathat, megadja az alapot a komoly témák megvitatásához. Krízishelyzetekben könnyebben hangolódunk rá egymásra. Ez a kép jutott eszembe, amikor kiválasztottam ezt a témát. Egy közösségnek is ki kell alakítania a párbeszéd kultúráját, ami nem más, mint a szinodusi út. Nem egy technika, nem egy egyszerű feladat, ez egy általános létmód. A Szentlélek által folyamatosan kapcsolatban lenni a másikkal, odahajolni, meghallgatni, befogadni a másik embert. Ez a közeg az, amiből az igazi krisztusi cselekedetek kinőhetnek. Szeretném ezt közvetíteni a saját közösségem, környezetem felé is, hogy a következő nehéz helyzetben ilyen magas alapról tudjunk hozzákezdeni mások megsegítéséhez.